

Radu BELLU

**130 DE ANI DE LA INTRAREA PRIMULUI TREN ÎN BRAȘOV
1873 – 1 IUNIE – 2003
GĂRILE ORAȘULUI**

MUNICIPIUL BRAȘOV

Atestat documentar în anul 1271, dar cu o existență anterioară, a fost un important centru comercial și meșteșugăresc, devenind în timp centrul important de artă și cultură al Transilvaniei. Nod feroviar important, o autentică placă turnantă a transporturilor feroviare din Transilvania. Populația și evoluția ei în ultima parte a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea:

Anul	1869	1880	1890	1900	1910	1930
Locuitori ai Brașovului	27.766	29.584	30.739	34.511	38.999	59.234

CĂILE FERATE ÎN TRANSILVANIA ȘI BANAT

Între anii 1854 și 1915, în Transilvania și Banat, 62 de societăți particulare și de stat au construit o rețea de 5.396 km de căi ferate, din care:

- * Căile ferate de stat din Austria și M.Ă.V. (Căile ferate de stat din Ungaria) au construit 439 km, reprezentând 8% din rețea.
- * 60 de societăți cu capital privat multinațional au construit 4.957 km, reprezentând 92% din rețea.

După actul Unirii de la 1 Decembrie 1918, rețeaua de căi ferate din Transilvania și Banat, în lungime de 5.396 km, a trecut în administrarea și proprietatea statului român prin următoarele forme:

- * Răscumpărare de către statul român de la societățile particulare a 3.164 km de căi ferate, reprezentând 59% din rețea.
- * Au fost preluați de la M.Ă.V., prin efectul Tratatului de pace de la Trianon, 1.760 km căi ferate, reprezentând 32% rețea.
- * Prin naționalizarea din anul 1948 statul român a preluat, de la 11 societăți private, 468 km, reprezentând 9% din rețea.

CALEA FERATĂ SIGHIȘOARA – BRAȘOV

În anii 1832 și 1836, în Parlamentul de la Budapesta, este discutat programul de construcție a viitoarei rețele de căi ferate din Transilvania, prin care s-a stabilit construcția a 13 linii de cale ferată, alese de legiuitorii în funcție de importanța lor economică și strategică.

Pentru Transilvania erau prevăzute 2 linii de cale ferată:

- * Linia de la punctul 6, Budapesta – Oradea – Cluj.
- * Linia de la punctul 7, Budapesta – Arad – Sibiu.

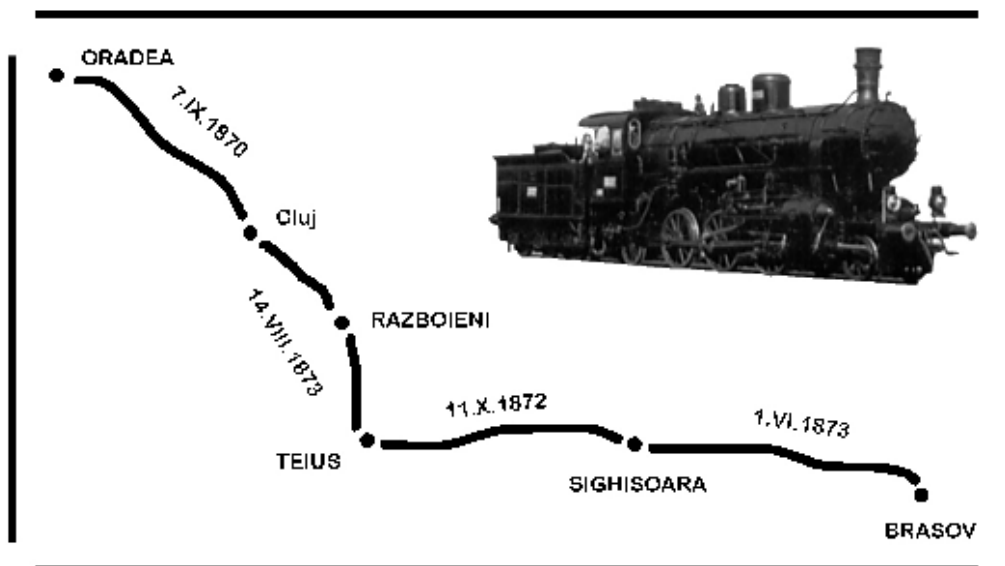
În aceste condiții Brașovul – unul din cele mai importante centre economice și culturale din Transilvania – rămânea în afara rețelei de cale ferată.

La 24 Aprilie 1858 este inaugurată calea ferată Budapesta – Oradea, construită cu capital privat de **Societatea Căilor Ferate din jurul Tisei**, moment în care căile ferate pătrund și pe teritoriul Transilvaniei.

În anul 1867, Parlamentul de la Budapesta votează un nou program de construcții pentru 25 de căi ferate, intitulat **Rețeaua de căi ferate din Ungaria**, în care, la punctul 2, apare construcția căii ferate Oradea – Cluj – Brașov (cu legătura prin Pasul Buzău cu statul român) și, la penultimul punct, nr. 23, construcția căii ferate Brașov – Gheorghieni, linie ce urma să treacă prin localitățile locuite de secui.

Construcția căii ferate Oradea – Brașov a apărut și mai importantă după anul 1869, când s-a dovedit că linia de cale ferată Arad – Alba-Iulia nu a putut lega centrele comerciale importante din Transilvania.

În anul 1868 Parlamentul de la Budapesta votează Legea XLV/1868, prin care acorda Societății Căilor Ferate Ungare de Est construcția căii ferate Oradea – Brașov cu ramificațiile ei, după proiectul avizat de ing. Karl von Ghega, un renumit constructor de căi ferate din Europa.

Societatea fraților Waring și Ekersley împreună cu baronii Bánffy și Vay și cu grozii Bethlen și Eszterházy au constituit un capital social de 75.000.000 forinți, obținuți prin emiterea a 150.067 acțiuni de bază în valoare de 30.000.000 forinți și 150.067 acțiuni de prioritate în valoare de 45.000.000 lei.

Lucrările de construcție a căii ferate Oradea – Brașov s-au desfășurat între anii 1869 și 1873 cu o serie de dificultăți majore pe care societatea împreună cu statul austro-ungar le-au rezolvat și, cu întârzieri față de datele de punere în exploatare, linia s-a deschis pe tronsoane, astfel:

- * C. F. Oradea – Cluj la data de 7 septembrie 1870,
- * C. F. Cluj – Teiuş la data de 14 august 1873,
- * C. F. Teiuş – Mediaş la data de 12 iunie 1872,
- * C. F. Mediaş – Sighişoara la data de 11 octombrie 1872,
- * C. F. SIGHIŞOARA – BRAŞOV LA DATA DE 1 IUNIE 1873.

PRESA VREMII: GAZETA TRANSILVANIEI DIN 8 IANUARIE 1872

„Cetatea și Comuna Braşovului s-a sbuciumat 25 de ani să aibă cale ferată, lucru pentru care nu a cruțat nici bani nici trudă, pe când credeau că sunt aproape de Braşov, a venit știrea că frații Waring care în anul 1868 se obligau să facă calea ferată Oradea – Braşov, nu mai au fonduri arătând că în anul 1871 știau că lipsesc din capital 8.500.000 forinți.

În timpul lucrărilor s-a produs și un mare scandal; casierul firmei constructoare a fugit din țară cu suma de 38.000.000 forinți-lichidități lucrările fiind la un pas de sistare. Din nou statul intervine în sprijinul societății pentru terminarea căii ferate Sighişoara – Braşov.“

MOMENTE

- * 31 martie 1873 – Intrarea primului tren de lucru remorcat cu locomotiva Himberg și câteva mici vagoane cu piatră adusă din carierele de la Racoş pentru terminarea liniilor în Braşov.
- * 28-30 mai 1873 – Comisia superioară execută prima probă tehnică de circulație a căii ferate Sighişoara – Braşov în vederea acordării autorizației de funcționare, cu rezultate bune pentru constructorii liniei.
- * 1 IUNIE 1873 – ZI DE DUMINICĂ ÎN CARE POPULAȚIA DIN ÎNTREG ORAȘUL ȘI COMUNELE ÎNVECINATE VIN ÎN GARA BRAȘOV SĂ ÎNTÂMPINE INTRAREA PRIMULUI TREN ÎN CETATEA BRAȘOVULUI.
- * 20 IANUARIE 1876 – CALEA FERATĂ SIGHIȘOARA – BRAȘOV A FOST NAȚIONALIZATĂ DATORITĂ DIFICULTĂȚILOR FINANCIARE ALE SOCIETĂȚII CĂILOR FERATE UNGARE DE EST ȘI TRECUTĂ ÎN PROPRIETATEA ȘI ADMINISTRAREA STATULUI UNGAR (M.Á.V.).
- * 1919-1920 – CALEA FERATĂ SIGHIȘOARA – BRAȘOV TRECE ÎN ADMINISTRAREA ȘI PROPRIETATEA STATULUI ROMÂN, CONFORM PREVEDERILOR TRATATULUI DE LA TRIANON, RATIFICAT PRIN LEGEA PUBLICATĂ ÎN MONITORUL OFICIAL NR. 136 DIN 21 SEPTEMBRIE 1920.

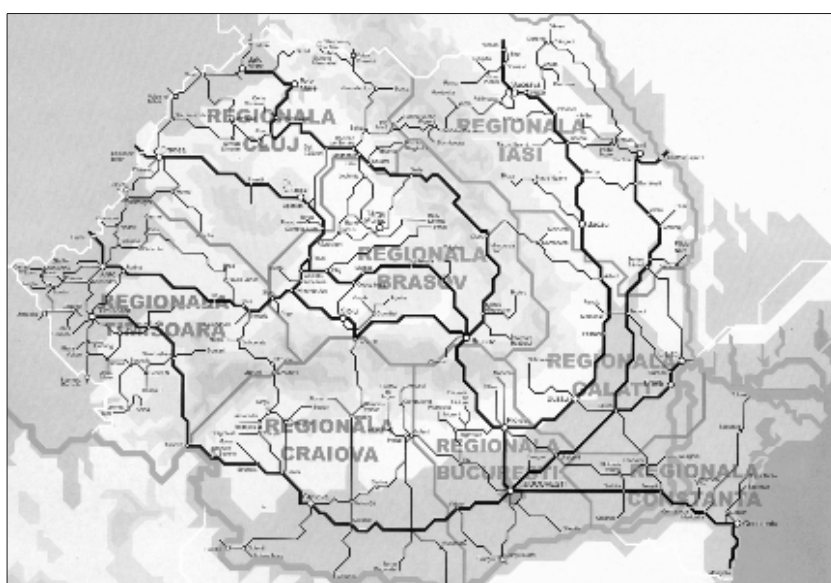
BRAȘOVUL – PLACĂ TURNANTĂ A TRANSPORTURILOR FERROVIARE

Municipiul Braşov – așezat în partea sudică a Transilvaniei, la intersecția unor drumuri comerciale importante care leagă Orientul cu Occidentul – este astăzi un important centru economic, turistic și feroviar al României.

Complexul Braşov cuprinde stațiile: Braşov, Braşov Triaj, Astra, Dârste și Bartolomeu, care distribuie circulația trenurilor în 7 direcții de mers.

Cronologie – inaugurarea căilor ferate din jurul Braşovului:

1 iunie 1873	SIGHIŞOARA – BACĂU
10 iunie 1879	BRAŞOV – PREDEAL
24 iunie 1891	BRAŞOV – ZĂRNEŞTI
11 octombrie 1891	BRAŞOV – SFÂNTUL GHEORGHE
7 martie 1892	BARTOLOMEU – SATULUNG
29 august 1908	BRAŞOV – FĂGĂRAŞ
25 iunie 1931	HĂRMAN – ÎNTORSURA BUZĂULUI

GARA BRAŞOV – 130 DE ANI DE EXISTENŢĂ

1 Iunie 1873 – INAUGURAREA GĂRII BRAŞOV – MOMENT DE REFERINŢĂ

- * INAUGURAREA CĂII FERATE SIGHIŞOARA – BRAŞOV
- * INTRAREA PRIMULUI TREN ÎN BRAŞOV
- * DESCHIDEREA PRIMEI GĂRI A ORAŞULUI – CONSTRUITĂ ÎNTRE ANII 1870 ŞI 1873 ŞI DISTRUSĂ LA 17 APRILIE 1944 DE BOMBARDAMENTE
- * La 1 iunie 1873 au fost inaugurate calea ferată Sighișoara – Braşov și gara Braşov, construite de Societatea Căilor Ferate Ungare de Est cu firma engleză de construcții „Frații Waring“.

Clădirea monumentală, executată cu parter și etaj, din cărămidă, respecta arhitectura austriacă barocă în construcția gărilor și a fost amplasată în paralel cu șoseaua Hărmanului în dreptul Rafinăriei de petrol Braşov.

Clădirea a funcționat până la 16 aprilie 1944, când a fost incendiată și distrusă de bombardamentele aeriene anglo-americane.

- * Între 16 aprilie 1944 și 19 august 1962 activitatea în gara Brașov s-a desfășurat pe același amplasament unde, treptat, a fost construită o clădire provizorie din scânduri și paiantă, având numai parter, unde au funcționat sălile de așteptare și birourile de exploatare.
- * La 19 august 1962 a fost inaugurată moderna clădire a stației Brașov, situată în zona Gării Timiș Mărfuri, la circa 600 m de vechiul amplasament.

Lucrările au fost executate de Șantierul I. C. I. – C. F. Brașov în perioada 1 martie 1961

-19 august 1962, după proiectul I. P. T. Tc. București – Arh. Teonic Săvulescu.
Moderna clădire, cu spații deschise pentru holul de acces, are o suprafață construită de 2.350 m² și o capacitate de 89 perechi trenuri/zi cu 10.000-12.000 călători zilnic.

GĂRILE BRAȘOVULUI

- * BRAȘOV CĂLĂTORI – gară de călători construită în anii 1960-1962 și inaugurată la 19 august 1962, pe locul gării Timiș Mărfuri desființate în anul 1962. Actuala gară deservește 7 direcții de mers și are una din cele mai moderne clădiri de călători din țară.
- * BARTOLOMEU – gară de călători și mărfuri, punct de ramificație spre direcțiile Sibiu și Zărnești, inaugurată la data de 29 august 1908. Astăzi gara servește locuitorii cartierului și zona industrială Bartolomeu.
- * DÂRSTE – gară de călători și mărfuri pe linia Brașov – Predeal, deservește călătorii și societățile comerciale din municipiul Săcele și din cartierele Dârste și Noua.

- * BRAȘOV TRIAJ – amplasată în zona de nord a municipiului, a fost construită între 1938 și 1949 și servește la trierea și distribuirea traficului de marfă din Brașov spre cele 7 direcții de mers.